

KRONIEK

STICHTING GESLACHT MEES

redactie en administratie
Postbus 505
Rotterdam

nummer 23
juli 1974

Ten Geleide

Een nieuwe lente, een nieuwe Kroniek! Zo begon ik enige maanden geleden deze inleiding. Het is wat later geworden, voornamelijk door het werk aan de genealogische tabellen. Zou ik nu durven schrijven: een zomerzothed?

Uit de inhoud van dit nummer zult u, hopen wij, met ons kunnen vaststellen, dat er in de afgelopen periode wel het een en ander gebeurd is.

Uw bestuur kwam regelmatig bijeen. De verslagen van deze vergaderingen zullen wij u besparen: wij probeerden vooral zaken op gang te krijgen en niet te lang erover te praten.

De Kroniek-commissie was actief: het voor u liggende geschrift is het bewijs daarvan. Wanneer u alles gelezen hebt en het gevoel hebt, dat we zo verder moeten gaan of dat het juist heel anders zou kunnen, pakt u dan de pen en levert u uw bijdrage voor de volgende keer? Hier geldt eerst recht: geen woorden, maar daden. . . .

De familiedag wordt apart behandeld. Er komt volgend jaar weer een bijeenkomst. Wie heeft nieuwe ideeën ervoor?

De genealogie-groep is, dat zult u met ons eens zijn, bijzonder flink aan de slag gegaan. Als deze groep zo doorgaat zijn er straks nauwelijks meer zoekgeraakte Mezen over. . . .

Misschien levert een onderzoek in de duistere begintijden

van de 15e en 16e eeuw dan nog een mogelijkheid om de energie te botvieren?

In onze familie blijken hier en daar fondsen te bestaan met verschillende doelstellingen. De penningmeester vindt het erg prettig indien we van het bestaan ervan op de hoogte mogen zijn. Met nadruk voegen we daaraan toe, dat het eigen bestaan van deze fondsen daarbij vanzelfsprekend geëerbiedigd wordt!

Het archief "rust" nu in de kluizen van Bank Mees & Hope aan de Coolsingel te Rotterdam. De inventarisatie is bijgewerkt. Misschien kunnen we daarover eens wat publiceren, zodat iedereen – in hoofdzaak – weet wat er in de kluizen sluimert.

De penningmeester doet wederom een beroep op u om een bijdrage. Dat is ook de reden waarom wij de Kroniek aan alle ons bekende levende Mezen zenden. U kunt zien, dat wij veel willen stimuleren en op gang brengen. Dat lukt ons alleen indien u ons metterdaad – dus ook door een bijdrage – helpt. Onze vraag is dus of u na het lezen van deze Kroniek uw pen ter hand wilt nemen en uw steun ons niet wilt onthouden!

Voor het bestuur:
R.S.H. Mees
Voorzitter.

Familieberichten

Geboren:

Te Amsterdam, 23 januari 1971, Rudolf Christiaan, zoon van Rudolf Adriaan Mees en Christine Francisca Snepvangers. (R 12-18)

Te 's-Gravenhage, 1 maart 1968, Manon, en te 's-Gravenhage, 21 oktober 1969, Nicole, dochters van John Franciscus Mees en Marianne Petronella Huf. (R 12-22)

Te Kaapstad, 4 oktober 1970, Lodewijk Adriaan en te Kaapstad, Elena, kinderen van Lodewijk Adriaan Alting Mees en Elna Pietie Fouché (G 12-4)

Te Buenos Aires, 24 april 1974, Marina Isabelle en Stephanie Henriette, dochters van Alexander Bernardus Dorhout Mees en Elisabeth Elshove. (G-13)

Gehuwd:

Te....., 16 juli 1970, Rudolf Adriaan Mees en Christine Francisca Snepvangers R 12-18)

Te....., John Franciscus Mees en Marianne Petronella Huf, geboren te 's-Gravenhage, 7 april 1951 (R 12-22)

Drs. Johannes Robert Mees en Maria Louise Sluyter, beide wonende te Delft (R 11-17)

Overleden:

Te Den Haag, 1 augustus 1972, Regnerus Tjaarda Mees, echtgenoot van Eveline Lefeu (G 11-4)

Te Barneveld, 10 augustus 1972, Jan Mees (R 10-3)

Te 's-Gravenhage, 2 oktober 1972, Dr Regnerus Tjaarda Alting Mees, echtgenoot van Hendrika van Enter (G 11-2)

Te Arlesheim (Zwitserland), 9 april 1973, Elizabeth Mees, weduwe van Gerrit Anthonie Gerretsen (R 10-3)

Te Utrecht, 30 augustus 1973, Mary Jeanne Mees, weduwe van Jhr. Nicolaas Johan Cornelis Versluys (R 10-26)

Te Wassenaar, 10 september 1973, Maurits Johan Mees, echtgenoot van Wilhelmina Adriana van de Stadt (R 11-11)

Het is met bijzonder groot leedwezen dat wij melding moeten maken van het overlijden van twee zeer jeugdige leden van onze familie. Het betreft Eduard Frederik Dorhout Mees, geboren 1962 zoon van Louis Aemile en Ilse Muller G 12-10, omgekomen bij een verkeersongeval te Velp Gld op 2 juni 1970, en Alexander George Dorhout Mees, zoon van Alexander Bernardus en Elisabeth Ann Elshove, G 12-12, geboren 1969 en omgekomen bij een verkeersongeval te Buenos Aires op 20 januari 1973.

In memoriam Maurits Johan Mees

14 oktober 1903 - 10 september 1973 (R 11-11)

In sommige bladen van 15 september 1973 stond de volgende kennisgeving:

"Op 10 september is onverwacht van ons heengegaan tijdens zijn vakantieverblijf in Nederland vanuit Vancouver in Canada, onze innig geliefde broer, zwager, oom en oudoom Maurits Johan Mees, echtgenoot van W.A. van de Stadt, op de leeftijd van bijna 70 jaar.

Wassenaar: Walter Mees, R. Mees-Ott de Vries

's-Gravenhage: M.E. van Ruijven-Mees, A.R. van Ruijven en kinderen.

De crematie heeft in stilte plaats gevonden. Wassenaar 14 sep. 1973, Backershagenlaan 38A."

Behalve Mauk's naaste familieleden zoals zijn nichten, de dochters en schoondochter van zijn oom Abraham Cornelis Mees, zijn er maar weinig verdere Meezen die Mauk gekend hebben.

Daarom heb ik gemeend er goed aan te doen tijdens de Meezen-bijeenkomst van 6 oktober 1973 in "Rijzenburg", iets over Mauk en zijn leven te vertellen, mede en vooral, omdat het hier een levensloop betreft die viel in de koloniale samenleving van vóór 1940 in het oude

Nederlands-Indië, in de Japanse gevangenschap, in het aanvangsstadium van Indonesië en in het ergens anders opnieuw beginnen, een levensloop die het tegenwoordige jonge geslacht zich niet of nauwelijks meer kan voorstellen.

Mauk kwam uit de Rotterdamse tak van Jan Rudolf R 7-1. Deze had drie zoons van wie twee zorgden voor nakroost. Dat waren Rudolf Pieter 1789-1861 R 8-2 en Jacob die eerst getrouwd was met Anna van Baalen en daarna met Hendrika Adriana Kolff. 1790-1854, R 8-3 en 3a.

Mauk komt nu uit dat tweede huwelijk via Gualtherus Hendrik (Kolff-naam) en diens zoon Walter die gehuwd was met Maria Elisabeth Mijer, 1872-1922, R 10-12. Deze Walter was een jongere broer van de in Rotterdam veel langer geleefd hebbende en daardoor bekendere Abraham Cornelis. Mauk had twee broers: Walter gehuwd met Riekje Ott de Vries in Wassenaar, en Jacob 1905-1944, R 11-13, die om het leven kwam in het concentratiekamp Neuengamme. Ze hebben hun vader jong verloren.

Mauk deed in 1926 examen M.T.S. te Amsterdam in

Maurits Johan Mees (14 okt. 1903 - 10 sept. 1973)

werktuigkunde en suikertechniek en vertrok begin 1927 naar "Indië" om op Java zijn suikercarrière aan te vangen. Hij startte bij de s.f. Kremboong om via diverse andere ondernemingen in opklimmende functies en met de onderbreking van de jappenkampen te eindigen als eerste geëmployeerde bij de s.f. Lestari. Dat was hij bij de soevereiniteitsoverdracht. Hij ging naar patria maar wilde wel terug naar Indië, werd aangesteld door de grote s.f. Assembagoes in Oost-Java als administrateur, de hoogste functie bij een suikeronderneming vroeger, in Indië.

Allengs werd het werken moeilijker tengevolge van de steeds toenemende anarchie en pas toen het echt niet meer houdbaar was geworden, besloten ze terug te gaan naar Nederland. Kapitaal was er in Nederland maar heel weinig, wat hij had gespaard was in Indië en raakte daar geblokkeerd in roepia's.

Hij zocht ijverig naar een baan in Nederland, maar het werd hem alras duidelijk dat een suikerplanter van Java hier maar erg weinig kansen heeft. Het zag er hopeloos uit.

Toen gebeurde er iets waarop je als familie eigenlijk met z'n allen trots mag zijn:

Mauk's oudste zoon Peter, geb. 1927, R 12-8, met zijn broer Walter en zijn zusje Sylvia opgevoed zijnde bij de familie Reepmaker te Wassenaar, was inmiddels geslaagd voor M.T.S. bouwkunde en naar Canada gegaan. Hij vond verschillende baantjes bij bouwerijen en zag tenslotte kans om na aanvullende examens ter bereiking van

de Canadese architectkwalificatie, een goede en solide betrekking te krijgen op wat wij zouden noemen, het stadstimmerhuis van Vancouver.

Wallie en Sylvia waren toen nog in Nederland waar hun ouders inmiddels waren teruggekomen en al zoekende naar een baan op een houtje zaten te bijten. Toen Peter zich nu als gesettled beschouwde, schreef hij naar huis in de trant van "ik rooi het hier wel en als jullie er geen gat meer in zien, komen jullie allemaal maar naar mij toe, ik neem jullie wel bij de hand en onder de arm".

Aldus geschiedde: Mauk, Molly, Wallie en Sylvia, allemaal naar Vancouver.

Wallie kreeg al gauw een baan bij een scheepvaartkantoor, Sylvia deed het ook prima, maar met Vader Mauk ging het helemaal niet vlot. Inclusief 27 zware indische jaren was hij tenslotte al 51.

Al zoekende naar werk woonden ze en spendeerden ze hun kleine kapitaaltje in een pension. Het einde kwam in zicht. Mauk heeft op het punt gestaan om parkeerbewaker te worden maar toen lukte het om zijn M.T.S. diploma erkend te krijgen en daarmee gekwalificeerd te worden als Registered professional engineer.

Dat was de redding want nu kon hij een baan vinden bij firma's van technische consultants, vooral voor de zeer grote papierindustrie, als design engineer. Als zodanig werkte hij bij drie firma's, prima huizen.

Na zijn 65ste heeft hij nog een paar jaar doorgewerkt en deed nog andere dingen omdat zijn pensioentje en de Canadese AOW bepaald geen vetpot waren.

Nu en dan verlangde hij erg naar Holland terug en naar zijn broer Walter. De reisplannen stuitten altijd af op de zware kosten. Ten lange leste besloot hij alleen te gaan. Achteraf is gebleken dat hij symptomen vertoonde van levensmoeheid en van de wens om zo gauw mogelijk nog één keer terug te gaan. Wal en Riekje maakten allerlei afspraken, ook om met Mauk bij ons te komen in Hoenderloo. Hij kwam echter ziek op Schiphol aan, hij genoot nog van Riekje's ontvangst en haar gezellig-verzorgde welkomstinertje, hij werd snel zieker en binnen 24 uur kwam het einde.

Ik heb mij bijzonder op het weerzien verheugd, wij hadden in die moeilijke tijd van 1952-'54 contact, we hadden de kinderen wel eens over de vloer, en in 1969 vloog ik van Washington naar Vancouver om toch eens te gaan zien hoe het met deze geëmigreerde Meezenfamilie gesteld was. Mijn verwachtingen waren niet hoog gespannen, ik verwachtte een bestaantje van hard werken aan te treffen. Wie schetst echter mijn verrassing daar in dat verre Vancouver aan te treffen Mauk en Molly in een eigen gezellig bungalow-achtig huis schitterend gelegen met uitzicht over de machtige zeearm, eigen auto in een bescheiden maar heus niet zo erg krap te noemen bestaan. Peter en Wallie eveneens ieder in een soortgelijk huis, vlakbij en ook hoog boven de baai. Beide in goede functies, beide getrouwd, beide twee kinderen, bloeiende jonge gezinnen.

Ik logeerde een week in een hotelletje dicht in de buurt en ik was er elke dag over de vloer. Ze namen me in de auto naar de bergen rondom Vancouver, het begin van het prachtige bergland van British Columbia, overdag liet Molly mij Vancouver zien, het beroemde aquarium met griezelige en gedrochtelijke zeedieren enz. enz.

Alleen Sylvia zag ik niet, maar die woont er nu niet bepaald vlak in de buurt: ze woont in Whitehorse in Yukon, niet ver zuidelijk van het legendarische Klondyke. Het is er in de winter ontstellend koud, maar ze maakt het er met haar man, Hans Kutschera en haar vier kinderen gelukkig heel best.

Peter is getrouwd met Mienke van Hoogstraten, die vóór haar huwelijk werkte op de nederlandse ambassade in Ottawa. Ze hebben twee kinderen: Marten Jan en Adine, resp van 1960 en 1962. Peter werkt nog steeds als architect op het Vancouverse stadstimmerhuis.

Wallie is getrouwd met een Canadees meisje, Kate Clifford, ook twee kinderen: Anton van 1963 en Monique van 1965.

Wallie werkt bij een financieringsinstituut. (R12-9)

Tussen twee haakjes: er woont daar in Vancouver nog een jonge Mees uit datzelfde geslacht: Maurits Johan junior, de oudste zoon van de in Neuengamme omgekomen Jaap. Deze maakt het ook uitstekend. Zodra ik wat meer van hem op de hoogte ben, schrijf ik over hem ook eens een woordje.

Na Mauk's zo plotselinge heengaan gaan onze gedachten wel sterk uit naar dat groepje Canadese Meezen, naar Molly en haar kinderen, een dapper stelletje.

De crematie geschiedde in stilte op 14 september te Loosduinen. Gesproken werd er niet, er was slechts prachtige en zorgvuldig uitgekozen orgelmuziek.

Behalve Mauk's "dichtbij" nichten de dames van der Hoeven-Mees, Des Tombe-Mees en Mees-Koch, en natuurlijk Walter en Riekje met Madelon en Lex van Ruyven, was ik de enige Mees van "verder weg" en omdat Mauk dat zo tenvolle heeft verdiend, heb ik mij daar beschouwd als de vertegenwoordiger van onze hele familie. Molly's broer was er, de gep. kapt. ter zee Huib van de Stadt, en voorts een aantal goede en trouwe vrienden en vriendinnen uit Mauk's Hengelose en Indische tijd. Ik reed achter de kleine stoet mee naar Wal en Riekje voor een kopje koffie en een broodje en reed na afloop terug naar Hoenderloo, onder de indruk van de uitzonderlijke sfeer van nauwe vriendschapsbanden en verbondenheid in de gemeenschappelijke nagedachtenis aan de trouwe, gentleman-every-inch, vlijtige en dappere Maurits Johan Mees

Ph. A.J. Mees

Meezen

*Twintig meezenvoetjes
hippelen in 't groen
zurkelende zoetjes,
zoo de meezen doen.*

*Sprongen, rechte en kromme,
doen ze elkander na,
oppe, neëre, en omme,
ga en wederga.*

*Elk, op elk z'n taksken,
laat z'n tonge gaan;
elk het meezenfrakske, en
't meezenmutsken aan.*

*Voor die 't frakske maken,
één' duim, of drie quart
kost het, van blauw laken,
met 'en lapken zwart.*

*Uit die kleene lapkes,
zwarter als laget,
snijen de meezen kapkes,
volgens hunne wet.*

*'k Zie ze geren spelen,
'k hoor ze geren, 's noens,
bobbeler kelen,
babbelen bargoensch.*

*'t Zit entwaar 'en spinne,
't ronkt entwaar 'en bie:
snappen doen ze ze inne,
zonder "een-twee-drie".*

*Hoort ze vijfvezzen,
altijd even stout;
reppen, roeren, razen,
weg en weëre, in 't hout.*

*"Mij! " zo roept er eene,
"mij die mugge! " – Dij? "
wederroept Marleene"
"mij Martijne, mij! "*

*Twee, die wetten weten,
deelen 't heltegoed:
eten en vergeten
mensche en meeze moet!*

Guido Gezelle 10-1-1897

"Lieve familieleden."

Familiedag 1973

Op zaterdag 6 oktober 1973 hield onze Stichting weer een familie-reunie. Dat was de tweede sedert wij in de loop van 1971 het werk van de stichting, dat na het overlijden van onze oprichter en voorzitter Mr W.C. Mees vrijwel tot stilstand was gekomen, weer hadden opgevat. De eerste vond plaats in Hotel Radio Kootwijk in november 1971. De onderhavige hielden wij in Restaurant Rijzenburg bij Arnhem, aan de zuidelijke ingang van het Nationale Park "De Hoge Veluwe".

We zouden te 11 uur beginnen, maar velen kwamen te laat tengevolge van ernstige verkeersopstoppen in de buurt van Woerden. Veel tijd voor bestuurlijke punten en voor vergaderen was er dus niet, want na de lunch zouden wij gaan wandelen of rijden om van de herfst in het Nationale Park te genieten. Het was een schitterende zonnige herfst-dag. We waren met 48 "groten" en 9 jonge kinderen.

Diverse vraagstukken werden teberde gebracht. De voorzitter, Drs R.S.H. Mees, vertelde van het werk van het bestuur, de penningmeester Mr P.R. Mees, deed mededelingen over de nog steeds povere toestand van de financiën. Van bestuurs- en redactiezijde werd een beroep op allen gedaan voor bijdragen aan de kroniek: persoonlijke belevenissen, reiservaringen van dichtbij en veraf, iets artistieks als eens een gedicht, of eigen schilder- of tekenkunst, wordt op hoge prijs gesteld en het niveau behoeft heus niet dat van Roland Holst of van Gogh naar de kroon te steken. Ellen Mees wekte op tot het adverteren in de kroniek door die familieleden die een winkel of bedrijf hebben opdat we dan bij elkaar kunnen kopen. Het werd een vrolijke en opgewekte discussie.

Ook hadden we het over de vraag of deze Meezendagen eigenlijk wel in de algemene smaak vallen. De leeftijden lopen immers enorm uiteen: van 89 tot 5! En dat allemaal in dezelfde ruimte waar de kleintjes heus niet stilletjes op een stoel bleven zitten. Ze waren allermist onder de indruk van de ouderdom hetgeen overigens

meer een compliment aan het adres van die ouderen betekent om de gezellige en ongedwongen sfeer die zij om zich heen wisten te scheppen. Als we het nu toch over ouderen hebben, mag wel even extra vermeld worden, dat de dames Mees-Berg, Mees-de Mol van Otterloo en Boon-Mees de moeite hadden genomen van resp. Den Haag, Wassenaar en Den Dolder naar Rijzenburg te komen.

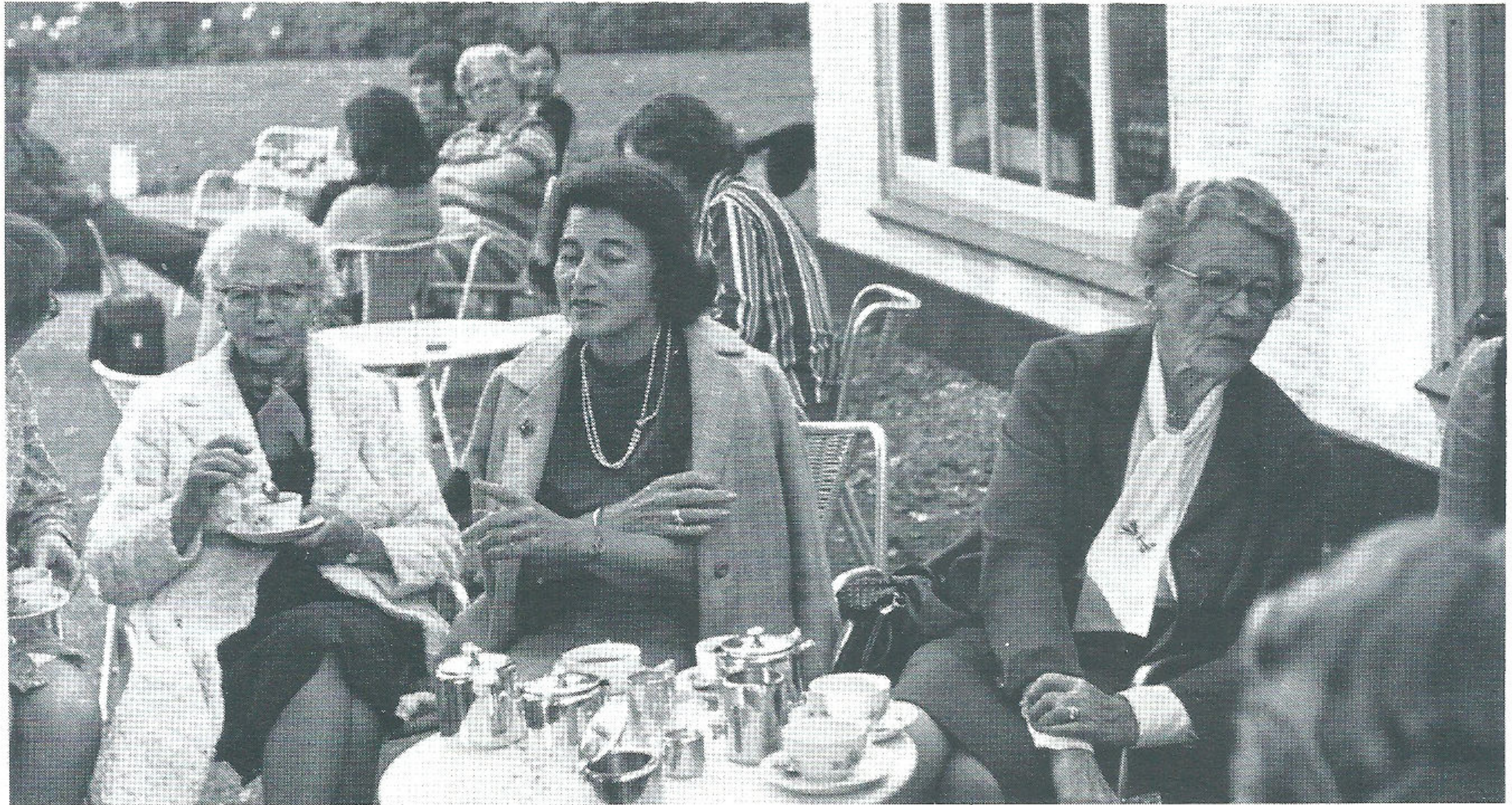
De smaken liepen natuurlijk uiteen, maar hoe zo'n Meezendag nu anders zou moeten worden, kwam niet concreet uit de verf. Eigenlijk vond iedereen die beweeglijke kleine kinderen best leuk. Een der bestuursleden wist op een goed moment zijn vijfjarige kleinzoon niet beter tot enige rust te brengen, dan door hem naast zich aan de bestuurstafel op een stoel te zetten, overigens niet voor lange duur. Gelukkig ontstonden uit deze discussie wel gedachten en voornemens om in kleinere kring eens iets te doen, bijvoorbeeld een wijn- en kaasavond bij iemand thuis, van leeftijd- of generatiegenoten.

Mr Ph.A.J. Mees herdacht de onlangs overleden Maurits Johan Mees en hij ging op diens levensloop met opzet wat dieper in voor de jongeren onder de aanwezigen omdat dezen zo in het geheel niet meer vertrouwd zijn met een carrière in het vroegere Nederlands-Indië zoals Mauk en zovele duizenden andere jonge Nederlanders die kozen en opbouwden.

Ir Wouter Mees herdacht zijn overleden schoonvader Dr Regnerus Tjaarda Alting Mees met wiens dochter Theodora hij getrouwd is.

De opkomst was wat minder dan in 1971. De Rotterdamse tak was verre in de meerderheid. We hopen toch wel, dat die beeld zich geleidelijk zal gaan wijzigen tot wat meer evenwicht tussen de Groningers en de Rotterdammers.

Van de Groningse tak waren aanwezig: Dr Ir R.H. Mees en zijn echtgenote Janna Adriana van Bommel, Theodora Mees-Mees, die een dubbele "takkenrol" vervult, en Dr Gerlof Fokko Mees met zijn echtgenote Veronica

“ 't Hapt zo héérlijk weg”

Balchin en twee zoontjes. Even terzijde: als amateur en leek ben ik tot de conclusie gekomen, dat als wij een koningsgeslacht waren, Gerlof kroonprins zou zijn, en zijn vader, de in Australië wonende Dr Constantinus Alting Mees, koning! Ik ben benieuwd of dit juist is uitgerekend.

Nu volgt de lijst van hen die aanwezig waren:

Mevrouw A.J.E. Mees-Berg met haar dochter Cornelia en haar schoonzoon Ir A.F. Arnold
Mevrouw A.E. Mees- de Mol van Otterloo en haar zoon Ir Wouter Jacob Gregorius met Dora benevens haar dochter Lydia Staab-Mees en Mr K. Staab
Mevrouw E.J. Boon-Mees
Mevrouw C.E.A. Roeterink-Mees
De Heer en Mevrouw Antonie Willem Mees-Neve
De Heer en Mevrouw Dr Ir Rudolf Hetserus Mees-van Bommel
Mr P.C.R. Baelde Jansen
Mr Henri Mees en zijn dochter Ellen en Talitha
De Heer en Mevrouw Mr Bernard Mees-Wytema en hun zoon Drs Johannes Robert, diens verloofde Milou Sluyter en hun dochters Tonia en Philippine
Mevrouw E. Manger Cats-van der Hoeven
Mevrouw S.A. Verbrugge-Mees en haar zoon en schoondochter de Heer en Mevrouw B.C. Verbrugge-Lopes Cardozo
De Heer en Mevrouw Dr Gerlof Fokko Mees-Veronica Balchin en twee zoontjes
Mevrouw I.C.A.M. Mees-Koch

De Heer en Mevrouw Mr Philip Adriaan Jacob Mees-Everts en drie kinderen, te weten:

De Heer en Mevrouw Boudewijn Franciscus Mees-Bax en één zoontje

Mevrouw Marie Antoinette Goslings-Mees met dochtertje en zoontje, en

De Heer en Mevrouw ter Horst-Madelaine Mees

Mevrouw H.J.H. Penning-Mees

De Heer en Mevrouw Ir Rudolf Adriaan Mees-Becker en hun zoon Willem Cornelis Mees

Mevrouw Eleonore Françoise Stakenburg-Mees en haar dochter Emmy Teychiné Stakenburg

De Heer en Mevrouw Drs Rudolf Sebastiaan Hildebrandt Mees-Henny en drie kinderen

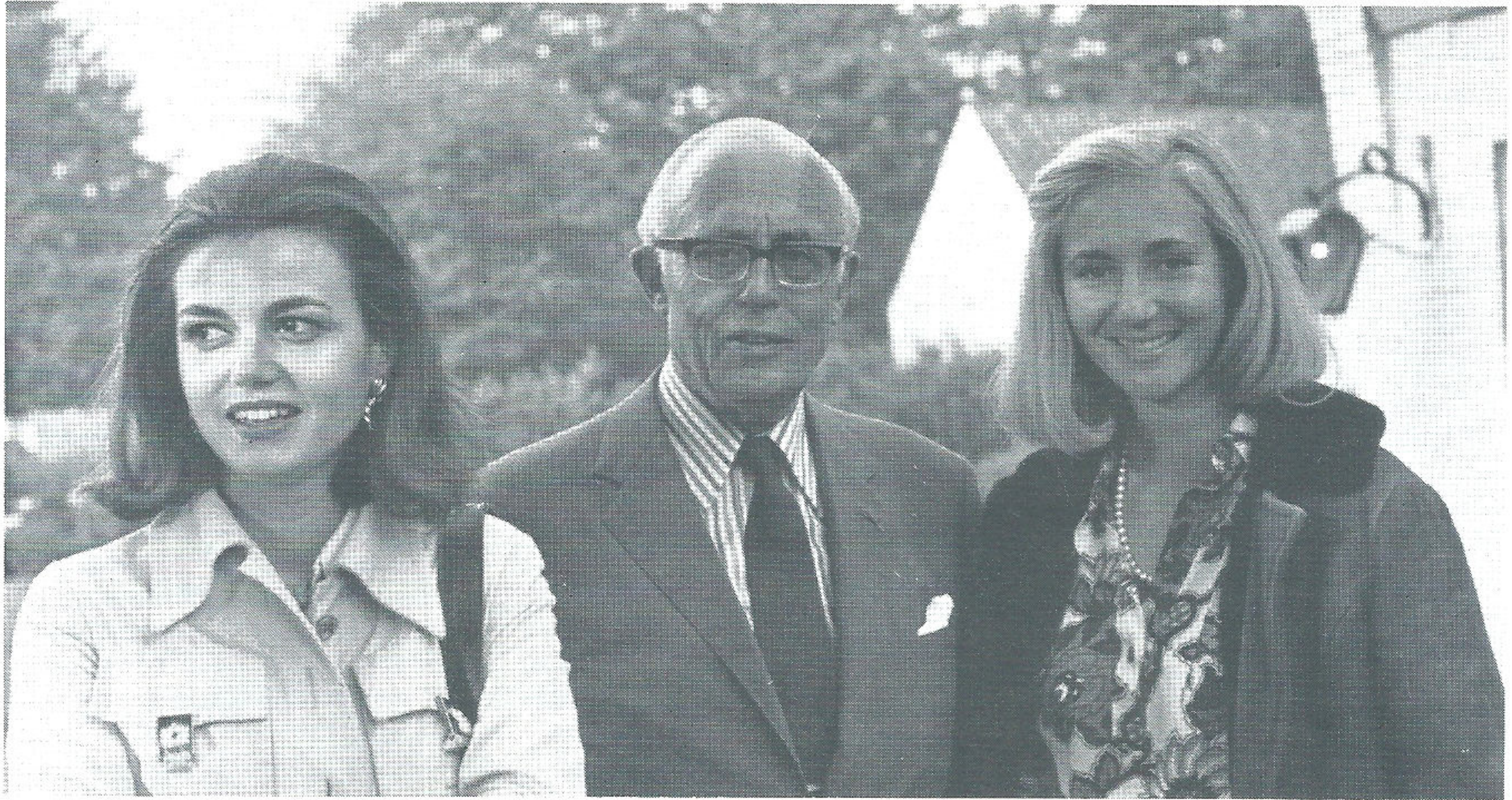
De Heer en Mevrouw Mr Pieter Rudolf Mees-Kortenhout van der Sluijs en hun dochter Lieske.

Al was dan de opkomst niet helemaal zoals wij gehoopt hadden, toch is het een mooie dag geworden die diverse leden van onze familie die van elkaars bestaan niet of nauwelijks afwisten, de gelegenheid bood kennis te maken en ongedwongen gedachten uit te wisselen.

Tot slot een verzoek aan de organisatoren van volgende Meezendagen:

de beste oplossing van het probleem van de kleine kinderen lijkt het inschakelen van een meisje dat hen een beetje bezig houdt.

Ph.A.J. Mees

"Den Haag vandaag"

Impressies van een Mees in Ethiopië (2)

Het is weer meer dan een jaar geleden dat ik u schreef over het verblijf in Ethiopië en de indrukken daarvan. Mijn man en ik dachten maar een jaar te blijven, maar nu gaan we binnenkort het derde en laatste jaar beginnen in dit voor ons nog steeds zo boeiende land.

Er is veel waarmee wij zijn vertrouwd geraakt en dat ons niet meer opvalt. Daardoor is het misschien moeilijker om impressies weer te geven, maar laat ik het toch maar weer proberen.

Daar zijn de dagelijkse dingen. Vaak gezeten op het achterbalkon van ons hooggelegen appartement, kijken wij naar beneden in een van die typische, dorpjesachtige woonwijken van de eenvoudige bevolking in Addis Ababa. Een riviertje loopt erdoor, dat in de regentijd in enkele uren kan opzwellen tot een machtige roodbruine, modderige stroom, die de boorden onder water zet en knabbelt aan de toch al zo onsoliede huizen, die er toevallig aan grenzen. Zondags en op de vele feestdagen hoort men de kinderen spelen, met regelmatig handgeklap zingend en dansend en ook hoort men de luidsprekers van de Koptische kerk erachter, die de gebeden uitschalt in de vroege morgen, evenals de Reveille van de Bodyguard van de Keizer bij zonsopgang. Op feestdagen loopt de stad vol met vreemd uitgedoste landslieden, stok in de hand, gehuld in vuile shamma's (nationale dracht bestaande uit witte doeken, met vaak gekleurde randen) of vodden of lappendekens, altijd een foto waard wegens het schilderachtige uiterlijk. Deze foto's worden niet vaak genomen, daar dat niet altijd zo

eenvoudig is. Ook op de vele autotochten door het land, (die ik maak als mijn man op missie is door geheel Afrika) blijft de schilderachtigheid hoogtij vieren. De landslieden met strooien hoed, witte jodpur, shamma, op zondag vaak op fraai opgetuigde paarden met rode kwasten aan het zadel, daar ben ik nog steeds niet op uitgekeken! Er is een grote verscheidenheid in het uiterlijk van de mensen in de verschillende delen van het land, ook al naar gelang van de stammen waar zij toe behoren, maar altijd wordt je geconfronteerd met het eeuwenoude bestaan, de grondslag van ons aller leven, maar hier zo aan de oppervlakte. Ook de honger is niets nieuws in al zijn calamiteit. In Addis merken wij er misschien minder van dan u voor uw televisie in Holland. Maar het is wel steeds onder de aandacht en ook in de publiciteit. De grote moeilijkheid van het gebrek aan wegen en communicatie met de getroffen gebieden, dat actie zo moeilijk maakt, wordt geleidelijk aan wel overbrugd. Rapporten van Relief Funds geven steeds meer duidelijke feiten en suggesties voor de aanpak van een relief programma. Vele mensen zijn reeds gestorven en niet meer te redden, maar de overgebleven nomadenstammen kunnen worden geholpen aan nieuw vee en de bedrivers van landbouw voorzien worden van nieuw zaaigoed. Vele van onze kennissen bezochten in een of andere functie de kampen, waar opstuwende groepen van uitgehongerde, verpauperde mensen worden opgevangen, gevoed en verder geholpen.

Ikzelf zag er slechts wat van op een autotocht van Addis

naar Assab aan de Rode Zee en terug. Over deze tocht wil ik u wat vertellen, omdat hij door een heel interessant gebied loopt met zijn lengte van twee maal 850 K.M.

Het eerste gedeelte geeft het typische beeld van de hoge gedeelten van het plateau. Men klimt op tot 3350 m. bij de z.g. Mussolinipas (nu niet meer zo genoemd), waar men een mooi staaltje van Italiaanse wegebouw kan bewonderen. De plantengroei wordt dan geleidelijk alpine, je ziet dopheide, thijm en kleine orchideetjes en het doet vertrouwd Europees aan. Totdat je dan weer in een dorpje komt met de gebruikelijke lappentrop, de rommelige geiten en ezeltjes, de bedelaars enz. En dan zie je de boeren ploegen met een allereenvoudigste ploeg, bestaande uit een houten balk met op het vooreinde soms, als grote luxe een stuk ijzer. Daal je dan weer verder af, dan kom je bijvoorbeeld door een opgedroogd meer, met duidelijk de afscheiding van de oevers. Zeer afwisselend is het landschap, maar altijd even adembenemend. Bergop, bergaf, kilometers en kilometers, vaak op een zeer slechte weg met stenen en heel veel stof, wat het passeren van de grote trucks, die de aanvoer van olie en andere producten verzorgen, heel moeilijk maakt. Dit vrachtvervoer maakte bijzondere indruk op mij en mijn medereizigers. Honderden dubbele vrachtwagens hebben wij geteld, die met eindeloos geduld al deze bergkronkels op en afkrullen en door ervaren en zeer geschikte jonge chauffeurs worden bestuurd.

Later in Assab zouden we ze weer terugvinden, bezig in de enorme hitte hun wagens startklaar te maken voor de volgende ruk. Na het berglandschap kwam de hete vlakte, met woeste steengevaarten en lavabouwsels en dan de woestijn. Maar voordat wij zover afdaalden passeerden wij een van die grote lokale markten, waar de mensen van mijlen ver heenlopen voor hun ruilhandel. Weer de ezeltjes, de magere kamelen en de geiten en de voor ons niet altijd duidelijk waarneembare producten. Het is moeilijk om je in dit gewoel te begeven, daar de mensen je omringen en allerm minst met rust laten. We bleven dus bij de auto. Bij deze plaats komt een "track" (ik weet geen ander woord) uit, waarlangs de mensen uit het binnenland komen en hierlangs kwamen de vele hongerigen op zoek naar voedsel, in de hoop dat langs de autoweg te vinden. Vandaar af reden we een paar uur omstuw door broodmagere vrouwen en kinderen, die zich voor de auto posteerden en de grond kusten in de vraag om gaven. Wij konden niets doen want we hadden er niet mee gerekend en het waren er honderden. Plotseling hield dit weer op en zagen wij alleen nog maar karkassen van dood vee langs de weg, terwijl wij omlaag reden, de vlakte in.

Een paar magere kamelen, wat verdwaalde struisvogels... een "roadpost", waar we wat benzine bijlaadden en met gevulde reservetank verder in de hoop dat de motor niet afslaat op de slechte benzine. De mensen die men daar ontmoet zijn Danakils, fiere gewapende mannen, waarmee je geen ruzie moet krijgen. Ze proberen hun gebogen messen aan ons te verkopen, maar ik tracht hen te fotograferen, hetgeen na enig gepingel ten dele lukt.

Steeds lagere bergketens en dan weer omhoog, en weer omlaag in een diepe kom met zoutvlakten, uitloper van

de Danakil depressie, die tot 90 m. onder de zeespiegel ligt. Na de tweede zoutkom weer een bergketen en gelukkig een benzinepomp. Daarna steeds verder omlaag tot in de totaal dorre, donkere lavavlakte, die aan de Rode Zee grenst en tenslotte op het heetst van de dag rijden we Assab in. Gelukkig, de banden hebben het gehouden, dat hebben we wel eens anders meegemaakt! Maar wat een desillusie, het vrijwel enig bruikbare hotel ligt naast de Raffinaderij. Op gloeiend asphalt en te midden van de puffende vrachtauto's in ruste parkeren we onze totaal vervuilde auto.

De vorige nacht logeerden we nog in een dorpje langs de weg, dat was een idylle vergeleken bij deze hete, naar petroleum stinkende kazerne. Maar we moeten het er mee doen en maar gauw ons naar de ook warme, zeer zoute zee begeven voor wat afkoeling. Desolater plaats dan Assab in juli is niet denkbaar. Er is niets behalve de Raffinaderij, de haven met wat zeeschepen, de kostbare Koptische Kerk en de al even fraaie Commercial Bank van Ethiopia als zinnebeelden van de heersende groep in deze Mohammedaanse streek. Buitenlanders zien we praktisch niet, er zijn wat Russische families en er moeten nog wat Italianen zijn.

De Raffinaderij heeft zijn eigen bungalows en verder ziet alles er even shabby uit; om daar te moeten wonen, brrr. . . .

Wij blijven vijf dagen in deze hete hel, met als lichtpunten het zwemmen en de wat koelere avonden op het terras van het hotel, waar het eten redelijk is en we kreeft kunnen genieten, bespoeld met lauwe witte wijn. De reis terug aanvaarden we om vier uur 's morgens en die dag rijden we in een ruk door tot Addis, 20 uur rijden. Als we 's avonds om elf uur Addis binnenrijden, letterlijk op de wenkbrouwen, lijkt deze stad voor ons als zijnde Parijs, de metropool, een lichtend punt van beschaving! Wij hebben de dan 850 K.M. gemaakt met een hoogte verschil van + 3500 M., op wegen die bijzonder uiteenlopen, van ruwe stenen tot glad asphalt. Dat zijn de contrasten, die de bezoeker hier wachten.

Meerdere tochten volgen, 500 K.M. naar het zuiden, naar Arba Minch in het merengebied, het land van tropische plantengroei en krokodillen. Heel anders, maar even boeiend. Ook op deze rit is de verscheidenheid aan landschap en bevolking groot. De eerste vier uur op een asphaltweg passeert men vele van de meren, gezochte plaatsen voor kampeerders en voor hen die van natuur en vogels houden. Deze meren zijn alle verschillend, meestal alkalihoudend en slechts in een enkel geval geschikt om in te zwemmen als het water niet bedorven is door de gevreesde Bilharzia. Later komt een zes uur lange rit op de z.g. allweather road, waarbij we een enkele maal een ondiep riviertje moeten passeren. De weg loopt langs een dichtbevolkte landbouwstreek. Men ziet koffie, mais, sisalplantages en granen, waarvan het inheemse "tef" het belangrijkste is. En steeds de wuivende blaren van de pseudobananen, die ook een volksvoedsel opleveren. Arba Minch tenslotte, dat zijn naam ontleent aan een aantal bronnen, heeft een prachtig uitzicht over twee meren, die met een kanaaltje verbonden zijn, waar het letterlijk wemelt van de krokodillen.

Ik zou u nog willen vertellen van de speciale vlucht van Ethiopian Airlines, ter gelegenheid van de algehele

zonsverduistering. Ditmaal geen autotocht, maar een vlucht van enkele uren, die tot over het Lake Rudolf in Kenya voert, en waarbij de meest fantastische licht-effecten werden gezien op een hoogte van 10 K.M. . . Hiermee zal ik moeten eindigen, met het besef dat de hoeveelheid indrukken eindeloos is en ik het bij een greep uit deze rijkdom zal moeten laten.

A.C.M. Vreede-Mees Addis Ababa, 2 Januari, 1974.

Herinneringen aan mijn grootvader (Jacob Mees)

Toen wij (kleinkinderen) kleiner waren, was ik altijd een beetje bang voor mijn grootvader. Hij maakte grapjes, die je niet begreep en deed meer dingen, die je een soort ontzaghebbende angst gaf. Je keek enorm tegen hem op en ik weet nog, hoe trots ik was, toen ik hem eens aan het einde van de vierdaagse binnen zag lopen.

Later heb ik hem leren kennen als een fijnzinnig mens en ik ben ontzettend blij, dat ik hem gekend heb. Als ik bij hem kwam, zat hij meestal in een grote stoel met een licht bloemetjes motief, bij het raam door de zon verlicht. Hij bezat een ongelooflijke subtile humor, die hij overal, zelfs in de moeilijkste situaties, behield. Zo zei hij een keer, toen hij al slecht liep, tegen iemand, die hem vroeg, hoe het met hem ging: "Ik ga langzaam vooruit".

Zijn ogen twinkelden dan grijsblauw.

Het was altijd ontzettend fijn om naar hem toe te gaan, ook door zijn enorme charme, waarmee hij dingen zei en deed.

Een tijdje gaf hij mij als afscheid een handkus. Met een enorme ernst en gratie deed hij dat. Het was ook zo fijn, omdat zijn gedachten zo jong en ruim waren.

Natuurlijk had hij ook vervelende dingen, als hij b.v. midden in een gesprek een hand gaf en zei: "Dank u wel voor het prettige bezoek". Dan moest die persoon wel gaan!

Altijd was hij de situatie meester, hoe moeilijk die ook was en ondanks het feit, dat hij bijna blind en doof was en nauwelijks kon lopen.

Ik heb heel veel aan hem gehad, hijzelf, zijn gedachten. Ik wil dit vooral benadrukken, omdat hij bang was, dat hij alleen tot last was. Dit was hij niet, doordat hij zoveel kon geven.

Hermance Mees

(dochter van Peter en Emma Mees)

Rotterdamse Mezen Sportief Actief

Op de hockeyclub "Victoria" werd op zaterdag 9 en zondag 10 februari 1973 een tournooi georganiseerd, waarin een groot aantal Rotterdamse Families elkaar bestreden.

Ofschoon het woord "Familie" ruim werd geïnterpreteerd — er speelden diverse 10-jarige verloofden mee —, slaagde men erin 20 teams te formeren. De Rotterdamse Mezen en Dorhout Mezen slaagden er als enig team in zuiver familiair te zijn.

Naast de sportieve verrichtingen speelden bij het vaststellen van de uiteindelijke winnaar diverse nevenbeoordelingen een rol. Zo diende per team een originele taart te worden gebakken, terwijl kleding en gedrag in en om het veld eveneens van grote invloed waren op de uiteindelijke uitslag.

Het Mezenteam bevocht overwinningen op de geslachten v.d. Berg, van Limburg Stirum en Barvic (een groep mensen, die elkaar regelmatig achter de bar van Victoria treffen en nu denken, dat zij Familie van elkaar zijn) alsmede een gelijk spel tegen de Familie de Goeijen hetgeen het Poule-winnaarschap opleverde. Edoch de nevenbeoordelingen waren van minder niveau. Zo kregen 4 Mezen en 1 Dorhout Mees gele kaarten, terwijl de ingeleverde taart ook niet in de prijzen viel. Verder waren er zo veel jonge Mezen in het veld, dat het alleen de scheidsrechters opviel, dat wij met 15 speelden, hetgeen ook weer strafpunten opleverde. Kortom, wij werden zesde.

Het Mezenteam werd geformeerd om de vaders H. Mees, H. Mees, F.E.L. Dorhout Mees en J.A.E.A. Dorhout Mees en de niet spelende H.E. Mees Jr., welke laatste echter een zeer actieve vrouw had (zij maakte Meesjes, die op buik en rug genaaid werden) en wiens zoon Lucas het aanvoorderschap met overtuiging voerde. Een tiental zonen en dochters van genoemde vaders completeerde het Familieteam.

F.E.L. Dorhout Mees

Archiefstukken

Reeds enige malen heb ik mij bij een bezoek aan het archief van de Stichting Geslacht Mees, dat op bijna ideale wijze gehuisvest is in de kluis van BANK MEES & HOPE NV aan de Coolsingel te Rotterdam, afgevraagd of het bij de vele familieleden die deze Kroniek krijgen weerklank zou vinden als eens een oproep werd gedaan stukken, bescheiden, foto's, familieportretten enz. enz. aan het Archief ter beschikking te stellen. Ik ga er daarbij van uit dat vooral de ouderen onder u wel het een en ander uit vroeger dagen bewaard zullen hebben en het is de nachtmerrie van elke rechtgeaarde archivaris dat dit alles bij een boedelverdeling verloren zal gaan. Ook is het dikwijls zo, dat slechts nu levende oudere Mezen de betekenis van bepaalde stukken nog kennen, dat zij van oude familiefoto's nog weten wie erop staan en bij welke gelegenheid de foto's zijn gemaakt, terwijl zij ook de **enigen** zijn, die dat weten. In veel gevallen schijnt het onvermijdelijk dat dingen verloren gaan, waar zou men ze immers bewaren? Maar de Mezen hebben tenslotte een goed Archief en een Kroniek als samenbindend element. Gaarne zou ik dan ook een oproep tot u Lezers van deze Kroniek willen doen. Het is in uw aller belang, dat geen stukken betrekking hebbend op de familie verloren gaan, zodat ik hierbij namens de Stichting ieder die het betreft, verzoek toch vooral al tijdens het leven stukken, e.d. aan het Archief te schenken, uiteraard zoveel mogelijk voorzien van commentaar, zodat volgende geslachten de betekenis ervan zullen kunnen begrijpen.

Ten aanzien van geschilderde portretten en voorwerpen van belang voor de familie als geheel, zou nog de volgende procedure kunnen worden gevolgd. De goede gever schenkt deze zaken aan de Stichting Geslacht Mees onder behoud van het levenslang vruchtgebruik. Dit heeft tot gevolg, dat de zo overgedragen zaken op hun oude vertrouwde plaats kunnen blijven tot het overlijden van de gever, pas daarna gaan zij naar de Stichting. Het is noodzakelijk van zo'n overdracht een (onderhandse)akte te maken. De tekst van zo'n akte heeft de Stichting ter beschikking. Ik zal die op verzoek aan belangstellenden ter inzage sturen, terwijl ik ook gaarne tot 'n mondelinge toelichting bereid ben.

U kunt mij bereiken bij de Trustmaatschappij MEES & HOPE B.V., Lange Vijverberg 13 te 's-Gravenhage, tel. 070-64 79 50.

Het Bestuur van de Stichting stelt zich voor steeds in de Kroniek een lijst van verkregen stukken voor het Archief als een nieuwe Rubriek op te nemen, terwijl de mogelijkheid wordt overwogen bij de volgende "Mezen-dag" een kleine tentoonstelling te houden van oude en nieuwe stukken en voorwerpen in het Archief aanwezig.

Ik vertrouw gaarne op uw aller medewerking.

Mr P.C.R. Baelde Jansen
2e Secretaris.

Genealogie

De genealogie van het Geslacht Mees
van C.J. Polvliet, eerste uitgaaf 1882, tweede 1925.

Wij maken onze lezers erop attent, dat onze Stichting van bovengenoemde genealogie slechts één exemplaar bezit en dat zij er graag meer zou hebben.

Ons verzoek is dan ook, of de leden van onze familie die om welke reden dan ook, afstand van het boek willen doen, dit willen melden aan het secretariaat.

De Stichting is, vrijblijvend, bereid f 25,- per exemplaar te betalen.

Andere boeken die met onze familie verband houden:

In beginsel is de Stichting steeds voor dergelijke boeken in de markt, zowel voor werken van Meezen als over Meezen. Als voorbeeld zij vermeld het gedenkboek van R. Mees & Zoonen 1920, en "Het Papier" van Ferrand Mees, die een vooraanstaande functie bekleedde bij Bührmann. Dit boek schijnt een soort van standaardwerk te zijn. Veel geld heeft de Stichting niet, maar als iemand er iets voor wil hebben kunnen we er altijd over praten.

Ph.A.J. Mees

(Advertentie)

Personeel gevraagd

Welk familielid, liefst kunnende lezen en schrijven, met gevoel voor de actualiteit en het verleden, biedt zich aan als lid van de Commissie voor de Kroniek? Mevrouw Arnold-Mees wil liever geen hoofdredactrice meer zijn. De heer H. (Mans)Mees is als — zeer gewaardeerd — lid toegetreden. Toch is de redactie nog voor uitbreiding vatbaar wegens het zeer drukke bestaan van andere redacteurs. Vereisten:

1. rondkijken naar leuke stukken over oude Mezen
2. zelf iets schrijven
3. anderen aansporen en uitlokken iets te schrijven (belevenis, herinnering, ontboezeming)
4. de binnengekomen copy lezen en één of twee keer per jaar een vergadering bijwonen om de kroniek in elkaar te zetten.

Opgaven gaarne aan het redactie-adres: mevr. drs. E.F.T. Stakenburg-Mees, 's-Gravensingel 13, Rotterdam 3016.

Staat van inkomsten en uitgaven in 1973

Ontvangen

Rente rekening-courant over 1972	f 14,34
Contributies en Giften	„ 2.025,—
Bijdragen voor de Mezendag	„ 890,—
	f 2.929,34

Uitgaven

Kosten verzenden Kroniek no. 22	
f 216,06 + f 30,31	f 246,37
Kroniek no. 22	„ 1.984,19
Kosten verzenden circulaires	„ 88,30
Notaris Nauta (doorneming Stichtingsakte)	„ 52,50
Onkosten Mezendag Rest. Rijzenburg	
Arnhem	„ 870,90
Adm. loon Trustmaatschappij	„ 280,72
	f 3.522,98

Samenvatting

Totale uitgaven	f 3.522,98
Totale ontvangsten	„ 2.929,34
Nadelig saldo	f 593,64
	=====

Bank Mees & Hope N.V. Rotterdam

Rekening-courant 31 december 1972	f 3.192,73
Nadelig saldo 1973	„ 593,64
Saldo Bank 31 december 1973	f 2.599,09
	=====

Zoals uit bovenstaande cijfers blijkt, worden door de uitgifte — in beginsel 1 à 2 maal per jaar — van onze Kroniek en de organisatie van de om het jaar te houden Mezendag de middelen van onze Stichting in toenemende mate aangesproken.

Indien het onze wens is deze activiteiten te continueren, zullen wij op korte termijn tot versterking van onze financiële positie moeten komen.

Dit doel zal als volgt bereikt kunnen worden:

- wij zullen het op prijs stellen, indien onze leden hun contributie 1974 ad f 25,— vóór 15 augustus a.s. zullen overmaken. U kunt deze overmaken **per giro** op nr. 6400 ten namen van Bank Mees & Hope N.V. te Rotterdam ten gunste van de Stichting Geslacht Mees, rekening nummer 25.50.50.593 of **per bank** door overschrijving op rek.nr. 25.50.50.593 ten name van Stichting Geslacht Mees bij Bank Mees & Hope Rotterdam.
- aangezien wij deze kroniek, welke een met veel zorg samengesteld namenregister bevat, tevens hebben verzonden aan familieleden die (nog) niet lid zijn van onze Stichting, zal het zeer op prijs gesteld worden, indien men óf lid wordt en dan de verschuldigde contributie betaalt óf, indien niet tot lidmaatschap wordt besloten, men een éénmalige bijdrage van

f 25,— zou willen storten ter bestrijding van de gemaakte onkosten.

- het bestuur hoopt, dat men in gedachten zal willen houden het systeem van de zogenaamde P.U. = periodieke uitkeringen.

Dat zijn schenkingen die zowel vrij zijn van schenkingsrecht alsook aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting. Zij mogen niet groter zijn dan f 5000,— per jaar, de betaling ervan moet worden verricht in tenminste vier achtereenvolgende jaren en zij moeten afhankelijk zijn van het leven van de schenk(st)er. Voorts moeten zij notarieel worden verleden. Onze notaris, Mr. G.Chr. Kok van het kantoor Nauta Lambert Blussé, en onze penningmeester zullen gaarne inlichtingen geven en van advies dienen.

Fonds van der Dussen van Beefthingh

Sara Anna Barbara Mees, weduwe van Pieter van der Dussen van Beefthingh, in leven suikerraffinadeur te Rotterdam, heeft krachtens haar testament d.d. 19 september 1874 gelden vermaakt aan wijlen Rudolf en Jan Mees, teneinde daaruit het bovengenoemde fonds te vormen.

Aangezien een notariële stichtingsakte ontbrak, heeft ons bestuur stappen ondernomen om de statuten aan te passen en in nieuw te verlijden notariële akte vast te leggen.

Middelen:

Deze zullen niet vermengd worden met die van de Stichting Geslacht Mees.

Doel:

Het steunen van leden en verwanten van de familie Mees, met enige voorkeur voor familieleden en verwanten van de tak, waartoe erflaatster behoorde. Dit is de Rotterdamse tak, afstammend van Rudolphus Mees en Sara van Lelyveld.

Welke steun?

Het fonds is maar klein en daarom kunnen wij in beginsel slechts denken aan éénmalige ondersteuning voor bestemmingen, die niet van overheids- of ziekenfondswegen gefinancierd kunnen worden. Bijv. een rolstoel, studiemateriaal, een verhuizing, éénmalige overzienbare dingen, die soms iemand die het moeilijk heeft, eventjes over een drempel kunnen helpen.

Bestuur

wordt gevormd door één bestuurder, die voor beslissingen of aanvragen tot steun, de goedkeuring behoeft van een uit 3 leden bestaande Raad van Toezicht, welke allen door het bestuur van de Stichting Geslacht Mees benoemd worden.

Tot leden van de Raad van Toezicht werden voor de eerste keer benoemd:

Mevrouw Machteld Mees-Quarles van Ufford, Mr. Ph.A.J. Mees en Hetzerus Mees, terwijl als bestuurder Mr. P.R. Mees zal optreden.

Aanvragen

Eventuele aanvragen kunt u richten tot de bestuurder p/a Stadhuisplein 9, Rotterdam.

Versterking van het Fonds

Aangezien de omvang van het kapitaal gering is, zal het zeer worden toegejuicht, indien onze leden door gewone of periodieke schenkingen en legaten ons fonds zouden willen versterken, opdat wij van werkelijk nut kunnen zijn.

Graag zal de bestuurder uw hopelijk positieve reacties vernemen.

Rekening en verantwoording

Over de activiteiten zal eenmaal per jaar aan de Raad van Toezicht door de bestuurder verantwoording worden afgelegd, terwijl een afschrift van dit stuk aan het bestuur van de Stichting Geslacht Mees zal worden toegestuurd.

Statuten

Zowel de statuten van het Fonds van der Dussen van Beeftingh als van de Stichting Geslacht Mees zullen op verzoek gaarne door ons bestuur worden verstrekt.

Mr. P.R. Mees

Bij de inauguratie van de Erasmus Universiteit te Rotterdam is tijdens een bijeenkomst van de Universitaire gemeenschap officieel afscheid genomen van de als zelfstandig instituut opgeheven Economische Hogeschool. Foto genomen tijdens deze bijeenkomst op 8 november 1973 (N.R.C.-Handelsblad):

Mevrouw C. Arnold-Mees, dochter van oprichter Mr. W.C. Mees, prof. J. Tinbergen, mevrouw A.J.E. Mees-Berg, weduwe van Mr. W.C. Mees, mevrouw en de heer van Moorsel, en geheel rechts de 93-jarige mede-oprichter Mr. K.P. van der Mandele, beide voorzitter geweest van het college van Curatoren.

Een handje bruine suiker en tien bedienden

uit het leven van A.C. Mees

Van mevrouw van der Hoeven-Mees kregen wij het boekje, in 1951 samengesteld door haar broer Willem, uit schrifturen van hun vader, de heer Abraham Cornelis Mees (1864-1950), door de ouderen onder ons nog gekend als een beminnelijke en zeer knappe — in beide opzichten — man, neef Bram. Hij heeft op zijn buiten "Bergsteijn" in Ellecom en later in Wassenaar allerlei herinneringen en beschouwingen opgeschreven, ook zijn belevenissen in de tweede wereldoorlog. Wij zijn blij daaruit iets te mogen overnemen in de Kroniek, en kozen (deze keer) wat hij schreef over zijn jeugd, opleiding, verblijf in Indië en over het huiselijk leven in die tijd. Nu ongeveer 100 jaar geleden!

Veel historische bijzonderheden zijn daarin merkwaardig; b.v. de zaak-Pincoffs, waardoor ook andere familieleden geruïneerd zijn, de grote gezinnen (en zijn mening daarover) — toen was er nog geen overbevolking! — het wonen aan de Leuvehaven, en het leven in "ons oude Indië". Het gezin Mees-Hen van Rijnberk schijnt van geen "stille kracht" last gehad te hebben!

Op de foto van de heer en mevrouw Mees-Dalen (ouders van A.C.) met hun kinderen en kleinkinderen uit 1904, (de tijgerjacht!) is de baby op de arm van zijn vader Walter: Maurits Johan Mees, met wiens "in memoriam" deze kroniek begint. Hiermee is de kring van het in dit blad opgenomen familiegebeuren weer gesloten.

Na geschreven te hebben over zijn grootvader Jacob (1790-1854), oprichter van de firma Mees en Moens, en zijn vader Gualtherus Hendrik (1836-1912), die met zijn zwager A.R. Dunlop de firma Dunlop & Mees oprichtte, commissionairs in koloniale producten, vervolgt A.C. Mees:

Het was in den Nederlandschen handel een vrij "dooie boel" in de tweede helft der 19de eeuw, gevolg van het verlaten protectionistische stelsel, dat veel te lang gehandhaafd was en waardoor de handel zich te eenzijdig had ontwikkeld op de koloniën; de groote bloei van de zeilvaart, annex assurantiewezen, vervoer en opslag, herexport etc. steunde te lang op Vadertje Staat. Die kon de befaamde batige Indische saldi, door het Cultuurstelsel genoten, kwistig gebruiken om door steun een kunstmatigen voorspoed te kweken van kasplantjes, die te gronde gingen toen in andere landen o.m. in Duitschland, dat geen koloniën had als terrein van actie, emigratie naar andere overzeesche gewesten, vooral Noord- en Zuid Amerika, plaats vond. Daardoor ontwikkelden zich legio buitenlandse connecties, die te Hamburg en Bremen een meer veelzijdigen handel in het leven hebben geroepen, verbindingen, die dezen twee steden een blijvenden voorspoed hebben bezorgd. Ook onze Nederlandsche nijverheid droeg de nadeelige gevolgen van de te eenzijdige oriëntering en de bescherming, o.m. in den vorm van differentieele rechten in Indië.

Mijn vader, overtuigd voorstander van de ideeën van Thorbecke, heeft in maart 1879, toen de overgebleven protectionisten telkens in geschriften trachtten de voor-

deelen van de bescherming te propageeren, op zeer duidelijke wijze zijn liberale inzichten geuit en de fouten van het vroegere stelsel aan de kaak gesteld in een brochure getiteld "Niet terug", een geschrift dat destijds veel gelezen en geprezen is en waarvan de lectuur, ook thans nog, in deze tijden van Staatsbemoeienis, de aandacht waard is. Het was de tijd toen te Rotterdam Lodewijk Pincoffs, de stichter van de Afrikaanse Handelsvereniging, de Rotterdamsche Handelsvereniging etc., lid van de Eerste Kamer etc. nog niet gevallen was. Dat gebeurde 2 maanden na de publicatie van "Niet terug". Mijn vader was, als zooveel, onder wie ook de firman ten van R. Mees & Zonen, sterk onder de bekoring gekomen van den grooten Pincoffs, die ongetwijfeld de grootste steunpilaar is geweest van het Rotterdam in opkomst; hij werd veelal de "Voorzienigheid van Rotterdam" genoemd. Door het contact met dezen invloedrijken man die op het toppunt van zijn loopbaan was gekomen en een aureool van succes en macht had verkregen in de oogen van velen, was bij mijn vader de gedachte gerijpt zijn zakenblik naar andere landen te richten en het was Pincoffs die hem op Oost-Afrika attent maakte; Afrika stond toen in het Middelpunt der belangstelling als toekomstig kolonisatie terrein; de Belgische Kongo deed van zich spreken, op Livingstone's zendingsarbeid waren de oogen van de wereld gericht, niet het minst door de reizen van Stanley, die bij wijze van propaganda door de New-York Herald werd uitgezonden om Livingstone, die niet van zich liet hooren, in het hartje van het onbekende Afrika op te zoeken.

In het kort: "Africa was King" en het is begrijpelijk dat mijn vader ertoe werd aangetrokken; hij legde dan ook de grondslagen voor de latere "OOST-AFRIKAANSCH COMPAGNIE", die in 1921 gecombineerd werd met de "NIEUWE AFRIKAANSCH HANDELS VENNOOTSCHAP".

Ik herinner mij nog zeer duidelijk de dag in mei 1879, waarop Pincoffs, met zijn collega en zwager Kerdijk, met den Noorderzon verdween om uit de handen der justitie te blijven en het bekend werd, dat een catastrofe van ongekende beteekenis onze stad getroffen had. Het was een donderslag bij oogenschijnlijk helderen hemel. Het bleek dat er al geruimen tijd valsche balansen door de Afrikaansche Handels Vereeniging waren opgemaakt. (Zie Rotterdamsch Jaarboekje 1912 en 1927). Toen mijn vader dien dag thuiskwam stond zijn gelaat heel ernstig; van wat hij zeide toen hij ons bijeen geroepen had, staan mij vooral de woorden voor de geest: "Jongens, ik ben geruïneerd, jullie zullen door eigen capaciteiten door de wereld moeten komen".

Dat is aan geen Doovemansdeuren geklopt geweest!

De Afrikaansche zaken hebben mijn vader lange jaren geen bevrediging gegeven; het begon al toen een zekere Smit, die als vertrouwensman en leider op de Oostkust was uitgezonden, een slechte keus bleek. Hij was uitgezonden op voordracht en aanbeveling van Pincoffs. Deze heeft dien man, die meer af wist van het geknoei in de boeken der Afrikaansche Handels Vereeniging dan Pincoffs lief was, blijkbaar wat men noemt "weggerecommandeerd". Door verkeerde organisatie aan de kust en andere factoren gingen de zaken allesbehalve naar wensch, maar men heeft volgehouden en geleerd door ondervinding en het verzetten der bakens o.m. door

vestiging ook in Liberia op de Westkust en later likwidatie van de Oostkustzaken, is men er tenslotte toch gekomen en heeft mijn vader het nog in zijn laatste jaren als Directeur der Oost Afrikaansche mogen beleven, dat zijn pionierswerk uiteindelijk tot schoone uitkomsten geleid heeft.

De voordien ondervonden tegenslagen hebben echter niet nagelaten hun invloed te doen gelden op zijn gemoedstoestand, zich veelal uitende in neerslachtigheid en zwaarmoedigheid.

Au fond had hij een opgewekten geest, was algemeen ontwikkeld, zeer belezen, met zijn tijd meegegaan en een prettig causeur, die dan ook in ruimen kring zeer gezien was en vele hoogstaande vrienden had.

Het was vooral in de jaren van tegenspoed voor hem een levensgeluk, dat hij in mijn moeder, EMELIE SOPHIE CONSTANCE DALEN, de vrouw heeft gevonden, die volkomen bij hem paste en door haar zeer opgewekte natuur en takt hem steeds trachtte op te beuren en tot grooten steun was. Zij was de 2e dochter uit het 10 kinderen rijke gezin van Abraham Cornelis DALEN en Johanna Elizabeth ENSCHEDE uit Haarlem, die reeds op 40-jarige leeftijd stierf, toen mijn moeder 17 jaar oud was en haar iets oudere zuster Tante Cato, 18 jaar. Ook daar dus een groot moederloos gezin, evenals bij mijn grootvader Mees. Het een en 2 kinderstelsel bestond toen gelukkig nog niet. Ik zeg "gelukkig", omdat de groote gezinnen, al gaven ze veel zorgen, in de meeste gevallen heilzaam op de karaktervorming en op een gezelligen huiselijken kring hebben gewerkt.

Dat kwam dan ook tot uiting in het gezin van mijn ouders, met hun zestal, waar ook de beste tradities van familielevens werden in stand gehouden.

Al moest door groote zuinigheid in de huishouding elk dubbeltje worden omgekeerd voor het werd uitgegeven, ons kinderen heeft dat nooit gehinderd en wij hebben allen dank zij ons voorgehouden verdraagzaamheid en het uitmuntende voorbeeld onzer ouders, door een verstandige opvoeding een hoogst gelukkige jeugd gehad. Ons werd steeds onderlinge vriendschap en hulp voorgehouden, goede manieren, vooral ook vaderlandsliefde en gehechtheid aan het huis Oranje. Een voorbeeld van den gezelligen toon geeft de gewoonte mijns vaders om ons, 's avonds, na afloop van ons huiswerk, voor te lezen en het is ongeloofelijk hoeveel boekdelen ons daardoor bekend werden. Ik noem uit mijn herinneringen o.m. allereerst natuurlijk de Camera Obscura, dan alle romantische werken van Jacob van Lennep, Oltmans' Schaap-herder en Slot Loevesteyn, Schimmel's Mary Hollis, alle de meest bekende Dickens, ook Thackeray en Bulwer etc. Wij zaten dan rond de tafel bij de petroleum- later gaslamp, elk met een werkje, waarbij veelal teekenen en het kostte moeite ons naar bed te krijgen, vooral wanneer vader bij een spannend hoofdstuk het boek moest dichtslaan.

Mijn ouders woonden eerst in het huis van mijn Grootvader Mees in de Boompjes en toen dat werd afgebroken voor de plannen van Maasbrug en viaduct, verhuisden zij naar de Leuvehaven O.Z. in het pand "de Brouwerij", hoek Twee Leeuwenstraat (Zie o.m. Rotterd. Jaarboekje 1911). Het was een op het oog heel groot huis van drie verdiepingen, w.v. een entresol; er waren 24

ramen en 4 deuren in het front en een torentje met uurwerk er bovenop. De grootte was echter schijn, want er waren slechts voorkamers; gelijkvloers was het pakhuis van de firma, waar de bij den handel zeer bekende, vertrouwde baas de Waal den scepter voerde en waar wij kinderen, als wij van de Bewaarschool van Juffrouw Helder op de Glashaven kwamen, maar al te gaarne binnenliepen en dan vergast werden op een handje bruine suiker zoo uit de kanasters gestoken. Het rook er altijd lekker naar koloniale producten, vooral specerijen. In dat huis ben ik geboren, evenals mijn iets oudere zuster Johanna Elizabeth en mijn jongere broer Henri (Gualtherus Hendrik). Ik heb er nog herinneringen aan, o.a. de primitieve verlichting met olielampen en de nog meer ouderwetsche watervoorziening, d.m.v. een pomp met zwengel in de keuken, die het onfrisse rivierwater uit de Leuvehaven leverde; dat werd in een grote filter z.g. gezuiverd. Het was voor Rotterdam een bepaalde noodzaak, dat daarin verbetering moest komen door de in aanbouw zijnde waterleiding; immers het water in de havens was, vooral in de binnenstad, volkomen onbetrouwbaar: de riolen loosden er al hun vuil! Geen wonder, dat cholera epidemieën onder de bevolking heel wat slachtoffers hebben geëischt. Toen ik 6 jaar oud was verhuisde het gezin naar de Willemskade No.18, waar waterleiding en gasverlichting waren, hoewel nog primitief vergeleken bij den nieuweren tijd; er waren maar 2 kraantjes, — in de gang en de keuken — geen badkamer, want dat werd toen nog als overbodige luxe beschouwd. Onze reiniging geschiedde, behalve met waschkommen, door een tobbe zaterdagavond en om de 14 dagen een bad in de badinrichting. Later moesten mijn ouders, om bezuinigingsreden, naar een kleinere woning overgaan.

Mijn ouders waren beide zeer knap van uiterlijk, van ruim middelbare grootte; mijn vader had zeer mooie, vriendelijke, blauwe oogen en wat vooral opviel, reeds op vrij jeugdige leeftijd grijs haar, dat heel spoedig spierwit is geworden, een familieëigenschap, die op ons kinderen is overgegaan. Mijn moeder was een bepaalde schoonheid, donker van haar — later ook geheel wit —, met zeer sprekende, fraaie donkerbruine oogen, die heel luimig konden kijken; zij had een mooie stem en zong gaarne. Toen wij klein waren zongen wij veel bij haar accompagnement op de piano; wij kenden daardoor o.a. zoowat de gehele Liederschatz van buiten!

Toen het mij convenieerde heb ik van mijn vader door Jan Veth, toenmaals de beste portretschilder van ons land, een portret in olieverf laten maken, een treffende gelijkenis; dat was in 1910 toen mijn moeder al was overleden en ik heb het steeds betreurd, dat van deze bij uitstek mooie vrouw met haar fijne trekken geen beeltenis in olieverf bestaat.

Door F. Oeder zijn van beide mijn ouders later goed gelijkende afbeeldingen gemaakt in krijt naar fotografien.

Nadat ik de bewaarschool had verlaten, kregen wij thuis op de Willemskade onderricht van een juffrouw, waarna ik op 6 jarigen leeftijd ter school ging bij den heer Dirksen in de Westerstraat, hoek Maasstraat, een inrichting met 4 klassen, alle in een groot lokaal, waar al dadelijk Fransch werd onderwezen. Die taal werd door

Deze fraaie familiegroep, bij ons bekend als de "tijgerjacht", dateert van 1904. Van links naar rechts: Willem (1893), Walter met Maurits Johan (1903), Maria Elisabeth Mees - Mijer (1879 - 1931), Emelie S.C. Mees - Dalen, Gualtherus Hendrik, Wilhelmina H., Abraham C., Louisa J.Ph. Mees Hen van Rijnberk met op schoot Gualtherus Hendrik (1903), Gualtherus H., Hester Petronella Mees - Hooien (1871 - 1915), Jacob en op de voorgrond zittend, Wilhelmina (1898), Emelie Sophie Constance (1894) en Thérèse Wilhelmina Maria (1896)

het hoofd der school gebezigd bij reprimanden e.d.; op de deur van het toilet stond "ici". Bij goed weer werd gewoonlijk een schoolwandeling gemaakt in het park; achteraan liep mr. Dirksen, die de voorhoede commandeerde door de fluiten en dan te roepen "à gauche" of "à droite". Ik werd genoemd "Monsieur Mees aîné" en mijn broer: "Monsieur Mees cadet". Al zulk Fransch was nogal apekool. Toen ik twaalf jaar was ging ik naar de 5-jarige Hoogere Burgerschool in de Kortenaerstraat, die ik volgde tot in de vierde klasse, handelsafdeling, waar wij met ons vieren zaten, maar waarvan er drie weggingen, zoodat ik er alleen overbleef. Dit gaf mijn vader aanleiding om mijn schoolgaan te beëindigen en mij vroeg in de praktijk te brengen. In 1882 werd ik jongste bediende bij Philippi & Co, waar ik de invoering van de telefoon meemaakte, maar weinig gelegenheid had om zakenkennis op te doen, zoodat ik in 1883 als jong klerk overging naar de Internationale Crediet en Handels-Vereeniging "Rotterdam", weinig bevroedend, dat ik met een tusschenpoos van 1.1/4 jaar, 48 jaar lang aan die Vereeniging verbonden zou blijven om in 1931 als directeur af te treden en daarna deel uit te maken van het college van commissarissen. Ik zal over die zakenperiode zwijgen en volsta met te verwijzen naar de twee gedenkboeken die ik heb mogen samenstellen, resp. in 1913 bij het 50- en in 1938 bij het 75-jarig bestaan der Internationale. De genoemde tusschenperiode van 1.1/4 jaar was mijn werkkring bij Ellinger en Co te Manchester, korten tijd als volontair, maar al spoedig gesalarieerd, doordien ik belast werd met de leiding van de afdeling ALGERIE en TUNIS. Ik was namenlijk de eenige onder het kantoorpersoneel van ca. 20 personen die Fransch kende (school-Fransch, maar in het land der blinden is Een oog Koning! !)

Ik maakte een zakenreis naar Noord-Afrika, waardoor ik het geluk had op nog jeugdige leeftijd, na een paar dagen te Marseille te zijn geweest, een eigenaardig stuk van de wereld te zien, zelfstandig ondervinding op te doen en met allerlei soort mensen in aanraking te komen, waaronder een vreemd stel Arabische en Joodse handelen, ras chicaneurs bij wie men voortdurend op zijn hoede moest zijn. Het was voor de firma geen voordelige afdeling, zoodat ik bij mijn terugkomst na ca. 4 maanden, den senior Ellinger adviseerde de afdeling op te heffen. Het was voor mij een heerlijke en nuttige reis geweest, de zonnige zeereis Marseille-Algiers was al dadelijk een genot na het lugubere decemberweer in het vrij sombere Manchester. Ik kwam weer bij de Internationale terug en nadat ik in 1888 een paar weken te Hamburg bij de Joodsche firma Gebr. Bauer geweest was om de titrage van Indigo te leeren, — ik had nl. een studie gemaakt van dat toen belangrijke artikel — en in Twente de relaties der Internationale bezocht had, vertrok ik in september 1888 per ss. "Gelderland" van de Rotterdamsche Lloyd, 2600 Reg. ton, naar Semarang. Vergeleken bij de reizen van later met de veel te luxueuse mailbooten van 16000 ton en meer, was het a.b. 'Gelderland' wel nog erg primitief; de verlichting bestond uit petroleumlampen, een koelkamer was er niet, zoodat er levend vee en gevogelte voor de slacht aan boord was; het meegenomen ijs smolt en raakte op toen wij in de tropen kwamen. Wij wisten echter niet beter of het hoorde zoo en waren als passagiers tevreden.

In 1893 werd ik aangesteld als agent van het Semarang-kantoor. Ik had aanvankelijk een jongelui's leven en woonde samen met drie anderen, totdat mij in 1892 op 28 september het groote geluk beschoren werd door

mijn huwelijk met LOUISA JOHANNA PHILIPPINA HEN VAN RIJNBERK geb. te Padang, 30 juli 1873, zij was dus toen in haar twintigste jaar. Haar ouders Willem Hen van Rijnberk en Johanna Maria van der BURG woonden in een groot fraai huis aan het bovineinde van de Bodjongsche weg bij het toenmalige residentiehuis. Zij hadden vijf kinderen, van welke de tweede dochter getrouwd was met mijn neef en jeugdvriend David Dunlop, firmant van Jacobson van den Berg en Co te Semarang.

Onze korte huwelijksreis van een week begon enigszins romantisch. Een onzer vrienden P.J. v.d. Leeuw, administrateur van de koffieonderneming: Geboegan op de Oenarang 22 km van Semarang gelegen op ca. 1200 voet hoogte, had ons zijne woning aangeboden voor zolang als wij wenschten; hij had zijn bedienden voor een tijdsduur van 10 dagen het dagelijks menu opgegeven, om daarna weer van vorenaf te beginnen en was zelf weggetrokken, een maximum van oud Indische hospitaliteit. Het was 's avonds laat toen wij per rijtuig met 4 paarden bij den binnenweg aankwamen die naar de onderneming leidde en waar eenige koelies met flambouwen geposteerd zouden staan om onze wagen te gidsen. Toen wij langer wegbleven dan verwacht was, hadden deze lieden er blijkbaar genoeg van gekregen, er was nl. niemand meer, zoodat onze koetsier in het stikdonker zelf den weg moest trachten te vinden, wat niet gemakkelijk was met een vermoeid vierspan over een hobbeligen, geaccidenteerden weg, die halverwege door een der toevoertakken van de Semarangrivier voerde en die bij ontstentenis van een brug, doorgetrokken moest worden.

Het gelukte en wij kwamen tot vlak voor de administrateurswoning, maar het was zo donker, dat wij zelfs toen het huis nog niet konden zien en op den tast den ingang moesten vinden; gelukkig hoorde de kokkie ons geklop, zoodat wij binnenkwamen. Een ervaring als deze excursie, na de emoties van den huwelijksdag vergeet men nimmer.

Wij woonden aanvankelijk bij de benedenstad op Randoesarie en daar ik nog maar matig gesalarieerd was als procuratiehouder, waarnemend agent, moesten wij het zeer zuinig aanleggen en onze inrichting was naar rato.

Wij bezaten nl. naast een paar levensverzekeringen, als kapitaal samen nihil, hetgeen voor jonggetrouwen eigenlijk heel nuttig is; geluk hadden wij genoeg!

Toen de agent in Holland, na een operatie, overleed, werd ik in april 1893 in zijn plaats aangesteld, waardoor wij met ruimer inkomen ons beter konden bewegen en verhuizen naar Oud Tjandi, gelegen in het heuvelland, 140 meter boven de vlakte, op, naar ik schat, ca. 4 km afstand van de kotta Semarang, in een heerlijk gelegen ruim huis in de Kanarielaan. Uit de pendoppo, achter, hadden wij een prachtig uitzicht over de heuvels naar de stad en de reede in de verte. Het glooiende erf was fraai aangelegd, o.m. met gazons. Wij hadden onze kleine bendy met 1 paard en 1 rijpaard behouden en daarbij aangeschaft een victoria met 2 paarden, later nog aangevuld met 1 rijpaard. Onze veestapel bestond uit een melkgevende koe met kalf plus de noodige kippen, eenden, ganzen en periodiek kalkoenen voor de consumptie. De verlichting bestond toen nog uit gas.

Ons personeel bestond uit een kinderjuffrouw, verder inlanders: twee huisjongens en 2 baboes, 1 kokkie met hulp, 1 koetsier met hulp en 1 tuinman, samen 10 personen.

Wij konden ons zulk een train de vie veroorloven en beginnen met sparen; trouwens de positie die ik in den handel van Semarang innam, schreef ons een behoorlijke representatie voor.

De toestanden op Java waren destijds nog eenigszins van den ouden stempel, doch veranderden aanmerkelijk tegen het eind van de 19de eeuw, toen de intrede van automobielen een groote ommekeer bracht in het vervoerswezen, waarin tot dusver voor een groot deel was voorzien door de paardenpost op trajecten waar geen spoor- of stoomtram verbinding bestond.

De kantooruren waren van 9 tot 5, met een korte onderbreking voor het nuttigen van de lunch, die door een der huisjongens in een etensdrager gebracht werd. Soms werd het sluitingsuur 6 of nog later en dan moesten er kaarsen worden aangestoken! Mijn voorganger, Metger, hield er, bij zijn overigens uitmuntende eigenschappen, geen practische tijdsverdeeling op na; het kwam daardoor vaak voor, dat het gehuwde personeel vrouw en kinderen alleen 's morgens bij daglicht zag. Ik heb ervoor gezorgd, toen ik de leiding kreeg, dat het personeel om 5 uur kon heengaan.

De bewoners van Oud Tjandi gingen in dien tijd meestal met de stoomtram tot Djoemblang, waar de rijtuigen klaar stonden om hen den vrij steilen weg naar boven te brengen, gewoonlijk een heele optocht. De eerste auto zagen wij in 1898; wanneer dit primitieve voertuig zich vertoonde op dien moeilijken weg, dan was het een heele toer om de pittige inlandse paarden in bedwang te houden om ongelukken te voorkomen.

A.C. Mees

Ik herinner mij nog zo goed, dat mijn vader ons in volle overtuiging zeide, dat zijn kinderen niet zoo'n geweldige vooruitgang zouden beleven als zijn tijdgenoten, die de practische ontwikkeling van het stoomwezen hadden ondervonden. Toch hebben wij opvolgende geslachten de veel verder gaande uitwerking meegemaakt van de toepassing van de electriciteit niet alleen, maar ook van veel eenvoudiger zaken.

Ik heb te Rotterdam zien komen de waterleiding, de paardentram, de telefoon, petroleumlampen, electrisch licht, automobielen, gramofoons, bioscopen. Wij zagen het begin van het luchtverkeer, de toepassing van onzichtbare stralen, de radio en voor televisie is de oplossing gevonden en de wetenschap gaat voort. Doch, wanneer wij de economische en politieke warwinkel in de wereld zien, gevolg van de onzalige wereldoorlog, de groeiende verwijdering tusschen naties en tusschen volks-groepen binnen eigen grenzen, een en ander gecumuleerd door ongekennde technische mogelijkheden, dan vraagt men zich af, of de nieuwe voortbrengsels van de menschelijke geest ook maar iets hebben bijgedragen tot het wereldsche geluk.

A.C. Mees, in 1936.